



17.12.2024

Julkinen

Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto
Suvi Remes, Jonna Saileranta

Julkisen hallinnon tiedonhallinnan asiantuntijaryhmä

Aika ti 10.12.2024, klo 13:00–15:30

Paikka Etäkokous
Kokoustiedot kalenterikutsussa

Osallistujat lainsäädäntöneuvos Maarit Huotari, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja

erityisasiantuntija Jari Jauhiainen, oikeusministeriö
erityisasiantuntija Noora Alatainio, sisäministeriö
tietoasiantuntija Anna-Maija Marttila, valtiovarainministeriö
erityisasiantuntija Tomi Kytölä, opetus- ja kulttuuriministeriö
johtava asiantuntija Tiina Salminen, työ- ja elinkeinoministeriö
erityisasiantuntija Anna Sandberg, sosiaali- ja terveysministeriö
erityisasiantuntija Juha Järvinen, ympäristöministeriö
tietohallintopäällikkö Sofia Nylund, HUS Helsingin yliopistollinen sairaala
kehittämispäällikkö Katja Penttinen, Kuopion kaupunki
tietohallintojohtaja Ilkka Manninen, Porin kaupunki
toiminnanohjausjohtaja Jaakko Ståhlberg, Turun kaupunki
erityisasiantuntija Jaana Siitari, Suomen Kuntaliitto ry
tietohallintojohtaja Manu Pajuluoma, Lapin ammattikorkeakoulu

Varajäsenet tietoasiantuntija Jarno Keränen, valtioneuvoston kanslia
erityisasiantuntija Iivari Huhta, oikeusministeriö
erityisasiantuntija Hanna Majurinen, maa- ja metsätalousministeriö
tietojohdaja Emil Ackerman, Pirkanmaan hyvinvointialue
erityisasiantuntija Jaana Jormanainen, Suomen Kuntaliitto ry

Pysyvät asiantuntijat neuvotteleva virkamies Suvi Remes, valtiovarainministeriö, pääsihteeri
erityisasiantuntija Petri Tuominen, valtiovarainministeriö

Erikseen kutsuttuna

Mari Siimar, tietoarkkitehti, Kansaneläkelaitos, johtava asiantuntija Kirsi Hagman-Seppäsen sijaisena

Aino Sipari, viestintäneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö, yksikön johtaja Maria Rautavirran sijaisena
 Viveca Still, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö
 Heikki Talkkari, tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö
 Karolina Lehto, johtava juristi, Hansel
 Kirsi Mikkonen, johtava asiantuntija, KEHA-keskus
 Olli Hurskainen, erityisasiantuntija, KEHA-keskus
 Teemu Kääriäinen, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö
 Jukka Kyhäräinen, kehittämisen asiantuntija, Verohallinto
 Minna Rintala, hankejohtaja, Patentti- ja rekisterihallitus
 Jonna Sailaranta, assistentti, valtiovarainministeriö

Estynyt

tietohallintoneuvos Tommi Oikarinen, valtiovarainministeriö, varapuheenjohtaja
 tietoasiantuntija Mervi Björkman, valtioneuvoston kanslia
 tietohallintopäällikkö Jyrki Paloposki, ulkoministeriö
 neuvotteleva virkamies Aulikki Pakanen, puolustusministeriö
 johtava tietohallintoasiantuntija Mika Tuikkanen, maa- ja metsätalousministeriö
 yksikön johtaja Maria Rautavirta, liikenne- ja viestintäministeriö
 johtava asiantuntija Kirsi Hagman-Seppänen, Kansaneläkelaitos
 tietohallintojohtaja Mikko Päckilä, Lapin hyvinvointialue
 tieto- ja vaikuttavuusjohtaja Katja Antikainen, Kanta-Hämeen hyvinvointialue
 asiantuntija Milja Jumppainen, sisäministeriö
 järjestelmäasiantuntija Jan Elho, liikenne- ja viestintäministeriö
 erityisasiantuntija Riikka Vuokko, sosiaali- ja terveysministeriö
 projektipäällikkö Anju Asunta, ympäristöministeriö
 johtava asiantuntija Timo Paananen, Kansaneläkelaitos
 tietopalvelupäällikkö Kalle Tornberg, Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue
 vs. arkistopäällikkö Sanna Lahtelin, Kuopion kaupunki
 toiminnanjohtaja Ida Mielityinen, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
 Anssi Ahlberg, johtava asiantuntija, palvelunomistaja, Digi- ja väestötietovirasto

Julkisen hallinnon tiedonhallinnan asiantuntijaryhmän (VN/488/2024) toimikauden 1.5.2024–31.12.2027 neljännen (04/2024) kokouksen asialista.

1. Kokouksen avaus (klo 13:00–13:05)

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (klo 13:05–13:10)

Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Päätösesitys: Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja.

Päätös: Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Asialistan hyväksyminen (klo 13:10–13:15)

Päätösesitys: Hyväksytään kokouksen asialista.

Päätös: Hyväksyttiin kokouksen asialista.

4. Julkisen hallinnon tiedonhallinnan informaatio-ohjaus: Julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisten sopimusehtojen (JIT-ehdot) valmistelu (klo 13:15–13:40)

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on yhteisten käytäntöjen kokoaminen ja arvioiminen yhteentoimivuuden edistämiseksi julkisessa hallinnossa.

Valtiovarainministeriön johtamana päivitetään JIT-ehdot. Käydään läpi valmistelun tilanne.

Alustus: Viveca Still & Heikki Talkkari, valtiovarainministeriö & Karolina Lehto, Hansel

Ehtojen uudistamista valmistelleen työryhmän toimikausi on ollut maaliskuusta joulukuun 2024 loppuun. Tavoitteena on ollut ajantasaistaa ehdot vastaamaan voimassa olevaa sääntelyä ja mahdollisuuksien mukaan yhtenäistää, mm. käsitteistöä, JYSE-ehtojen kanssa. Lehto esitteli JIT-ehtojen keskeiset sisällölliset muutokset. Tarpeettomiksi koetuista ehtoliitteistä luovutaan. Asiantuntijatyön hankinnasta on muotoiltu uusi ehtoliite. Henkilötietojen käsittelyn ehdot on muokattu yhteiseksi asiakirjapohjaksi JYSEn kanssa. Yleisiä ehtoja on tarkennettu ja yhdenmukaistettu JYSEn kanssa. Avoimen lähdekoodin määritelmä on ajantasaistettu suhteessa Yhteentoimiva Eurooppa -asetukseen.

Tavoitteena on julkaista uudet ehdot vuoden 2025 alussa. Lausuntokierros avataan tämän jälkeen; lausuntokierroksella haetaan näkemyksiä erityisesti jatkokehittämistarpeisiin. Ehdot ovat sopimusmalleja, joten ne voidaan ottaa käyttöön heti julkaisun jälkeen. Ehtojen ylläpidosta vastaa jatkossa valtiovarainministeriö.

Keskustelussa tuotiin esiin, että ehdot ovat tarpeelliset ja päivitettyjen aineistojen julkaisua odotetaan. Käytiin keskustelua tulevista viestintätoimista asiaan liittyen. Uudistetuista JIT2025- ja JYSE-ehdoista tullaan järjestämään yhteinen webinaari 10.2.2025 klo 13.00–15.00, ajankohta kannattaa merkitä kalentereihin.

Päätösesitys: Käydään keskustelu. Kirjataan huomiot jatkovalmistelua varten.

Päätös: Käytiin keskustelu ja todettiin keskeiset viestintäkanavat -ja toimet ehtojen julkaisuun liittyen.

5. Avoindata.fi -palvelun yhteentoimivuuden kuvaukset ja ohjeet -materiaalien tilanne (klo 13:40–13:55)

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on yhteisten käytäntöjen kokoaminen ja arvioiminen yhteentoimivuuden edistämiseksi julkisessa hallinnossa sekä ministeriöiden tukeminen tiedonhallintalain (906/2019) 6 §:ssä säädettyjen julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuutta edistävien linjausten laadinnassa ja yhteistyön koordinoiminen linjausten edelleen kehittämisessä.

Digi- ja väestötietoviraston ylläpitämässä avoindata.fi -palvelussa on saatavilla erilaisia informaatio-ohjauksen materiaaleja ja tietoaineistoja yhteentoimivuuden kuvaukset ja ohjeet -otsikolla. Käsitellään tilanne 19.9.2024 kokouksen päätöksen mukaisesti.

Alustus: Suvi Remes, valtiovarainministeriö

Remes kertoi, että materiaalien läpikäynti avoindata.fi -palvelussa on toteutettu ja tilanne on dokumentoitu excel-raporttiin, joka luovutetaan Digi- ja väestötietovirastolle teknisten toimenpiteiden suorittamiseksi. Palveluun jäävien aineistojen osalta ylläpitoa jatketaan normaalisti. Avoindata.fi-palvelua voi jatkossakin hyödyntää ns. arkkitehtuuriaineiston ja muun muille hyödylliseksi arvioidun, yhteentoimivuutta kehittävän aineiston ja datan julkaisuun ja jakamiseen. On kuitenkin hyvä huomata, että jatkossa avoimen datan portaalista siirretään Euroopan komission avoimen datan portaaliin vain avoimen datan direktiivin soveltamisalaan kuuluvat tiedot.

Muutamien aineistojen osalta linjattiin jatkotoimista siten, että ylläpitovastuiden siirrot toteutetaan aineistojen seuraavan päivituksen yhteydessä; tämä koskee kuntien arkkitehtuureihin liittyviä aineistoja sekä Paikkatiedon viitearkkitehtuuria.

Päätösehdotus: Annetaan ehdotukset aineiston ajantasaistamiseksi.

Päätös: Todettiin aineistojen tilanne ja toimenpiteet. Käytiin keskustelu ylläpitovastuista joidenkin aineistojen osalta. Maakuntien tiedonohjauksen hallintamallin aineistoon liittyen haetaan vielä näkemyksiä hyvinvointialueilta.

6. Tietovarantojen hyödyntäminen ja tiedon saatavuus: Yhteisten perustietojen hallinnan kehittämistarpeet ja tulevaisuuden näkymät (klo 13:55–15:00)

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on yhteisten käytäntöjen kokoaminen ja arvioiminen yhteentoimivuuden edistämiseksi julkisessa hallinnossa sekä ministeriöiden

tukeminen tiedonhallintalain (906/2019) 6 §:ssä säädettyjen julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuutta edistävien linjausten laadinnassa ja yhteistyön koordinoiminen linjausten edelleen kehittämisessä.

Käydään keskustelua julkisen hallinnon palveluissa ja asiointissa tarvittavista tiedoista ja tarkastellaan perustietojen hallinnan yhteisen kehittämisen tarvetta ajankohtaisten esimerkkien kautta.

Alustus: Suvi Remes, valtiovarainministeriö

Alustus: Kirsi Mikkonen & Olli Hurskainen, KEHA-keskus

Alustus: Teemu Kääriäinen, valtiovarainministeriö

Mikkonen alusti Single Digital Gateway -asetuksesta, jonka tavoitteena on helpottaa rajat ylittävää asiointia EU:ssa. Once Only Technical System -järjestelmä (OOTS) mahdollistaa todistusmateriaalien, kuten esimerkiksi tutkintotodistusten ja kaupparekisteriotteiden, vaihtamisen jäsenvaltioiden viranomaisten välillä. Suomessa siirrytään tuotantoon huhtikuussa 2025. On hyvä huomata, että SDG-asetus ja OOTS-järjestelmän käyttö laajenee tulevaisuudessa uusiin asiointiprosesseihin; ensimmäiset käyttöä laajentavat EU-säädökset on jo annettu. Komission eri pääosastojen ja jäsenvaltioiden välisenä yhteistyönä käydään keskusteluja OOTS-arkkitehtuurin ja tulevan EUDI-lompakoiden välisistä synergioista. Ryhmän työ jatkuu vuoden 2025 loppuun.

Hurskainen kertoi todistusmateriaaleista ja niiden tietosisällön määrittelystä. Komission perustama Evidence Mapping -alatyöryhmä selvittää, mitä tietoja todistusmateriaaleissa vaihdetaan. Kukin jäsenvaltio määrittelee omat tietovaatimuksensa, sillä SDG-asetuksella ei muuteta jäsenvaltioiden kansallista sääntelyä, ja näitä täytyy yhteensovittaa. Suomessa yhdessä viranomaisten kanssa tehdään selvitystyötä, jossa kartoitetaan, mistä rekistereistä tarvittavat tiedot löytyvät. Hurskainen toi esiin, että työtä helpottaisi huomattavasti, jos tietovarantojen perustiedot olisi keskitetysti mallinnettu Digi- ja väestötietoviraston Yhteentoimivuusalustalle. Palvelua hyödyntäen ja näihin ydintietomalleihin pohjautuen olisi myös kätevä jatkaa SDG:n tietovirtojen tarvitsemien tietomallien määrittelyä.

Kääriäinen kertoi eIDAS-asetuksen ja EUDI-lompakoiden valmistelun tilanteesta. Tarkoituksena on myös edistää rajat ylittävää tiedonvaihtoa ja eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon avulla mahdollistaa vahva sähköinen tunnistaminen ja sähköisten todistusten hallinta. Kääriäinen esitteli lompakkoekosysteemin osa-alueet. Digi- ja väestötietovirasto vastaa lompakon teknisestä kehittämisestä. Hankeaikana mahdollistetaan digitaalisen henkilöllisyystodistuksen toteuttaminen osaksi lompakkoa. Jäsenvaltioiden on tarjottava lompakoita vuoden 2026 aikana. Yksityisen sektorin kanssa käydään

vuoropuhelua markkinaehtoisten yritysloppakoiden tuottamisesta. Lompakoissa käsiteltäviin tietojen viitataan uudistetussa eIDAS-asetuksessa attribuutteina. Asetus velvoittaa jäsenvaltioita tunnistamaan attribuuttien viralliset lähteet ja tekemään toimenpiteitä, joiden avulla hyväksytyt luottamuspalveluiden tarjoajat (QTSP) voivat varmistaa tietojen ajantasaisuuden. Yhteistyötä tehdään KEHA-keskuksen SDG-OOTS-toimeenpanotiimin kanssa, sillä tietojen tunnistamiseen ja määrittelyihin liittyen vaikuttaisi olevan tarve samankaltaisiin toimenpiteisiin. Lisäksi selvitetään OOTS- ja EUDI-järjestelmien teknisiä synergioita.

Keskustelussa korostettiin viestinnän merkitystä ja tarvetta muodostaa selkeä kokonaiskuva eri säädöksistä ja niiden liitoksista. Lisäksi painotettiin yhteisten linjausten ja toimintatapojen kehittämisen tärkeyttä liittyen mm. tietovarantoja ja niiden tietoja koskevaan dokumentaatioon.

Päätösehdotus: Käydään keskustelu. Kirjataan huomiot jatkovalmistelua varten.

Päätös: Käytiin keskustelu ja kirjattiin huomiot jatkovalmistelua varten.

7. Tietovarantojen hyödyntäminen ja tiedon saatavuus: Yhteiskäyttöisen tietoympäristön ja sen yhteentoimivuuden kehittämisen toimenpiteet (klo 15:00–15.15)

Asiantuntijaryhmän tehtävänä on yhteisten käytäntöjen kokoaminen ja arvioiminen yhteentoimivuuden edistämiseksi julkisessa hallinnossa sekä ministeriöiden tukeminen tiedonhallintalain (906/2019) 6 §:ssä säädettyjen julkisen hallinnon yhteisten tietovarantojen yhteentoimivuutta edistävien linjausten laadinnassa ja yhteistyön koordinoiminen linjausten edelleen kehittämisessä.

Jatketaan keskustelua tiedon yhteentoimivuuden ja laajemmin yhteiskäyttöisen tietoympäristön kehittämistarpeista ja toimenpide-ehdotuksien valmistelua.

Liite 2. Esitys yhteentoimivuuden sparrausryhmän työn käynnistämisestä

Alustus: Suvi Remes, valtiovarainministeriö

Alustus: Jukka Kyhäräinen, Verohallinto & Minna Rintala, Patentti- ja rekisterihallitus

Remes taustoitti ehdotetun sparrausryhmän toimeksiannosta ja liitoksista asiantuntijaryhmän tehtäviin sekä aiemmin syksyllä esillä olleisiin toimenpide-ehdotuksiin. Tarkoitus on, että verkosto aloittaa toimintansa ketterästi perustajajäsenten voimin, ja vuoden 2025 lopussa tehdään väliarviointi työn etenemisestä. Käytiin läpi verkoston työn tavoitteet ja tehtävät.

Rintala esitteli lyhyesti verkoston toimintaidean taustalla olevan Yrityksen digitalous -hankkeen. Hankkeessa kehitettyjä digitalisaation edistämiseen tähtäviä työkaluja ja toimintamalleja voitaisiin hyödyntää laajemmin; yhteentoimivuutta tarvitaan myös eri toimialojen ekosysteemien välillä ja yrityksen liiketoimintaan liittyvät tiedot ovat hyvä esimerkki tästä. Kyhäräinen kävi läpi verkoston työn alustavia suunnitelmia. Sparrausryhmä voisi auttaa yhteentoimivuuden varmistamisessa konkreettisella tasolla.

Päätösehdotus: Käydään keskustelu työryhmästä, sen tavoitteista ja tehtävistä. Ryhmä hyväksyy sparrausryhmän (verkosto) perustamisen asiantuntijaryhmän yhteydessä toimivaksi verkostoksi. Kirjataan huomiot jatkovalmistelua varten.

Päätös: Todettiin ryhmän työn tavoite ja tehtävät. Käynnistetään verkoston työ esitetyn mukaisesti.

8. Kevään kokoussuunnitelma ja -ajat (klo 15:15–15:25)

Päätösehdotus: Käsitellään kuluneen vuoden toiminnan yhteenveto. Sovitaan kevään 2025 kokousajat. Kerätään ehdotuksia käsiteltävistä asioista työsuunnitelman täydentämiseksi.

Päätös: Asiakohdan asiat siirrettiin kirjalliseen menettelyyn. Sähköpostilla 13.12. mennessä annettujen huomioiden perusteella kuluneen vuoden toiminnan yhteenveto on hyväksytty. Kevään kokousaikataulu on vahvistettu ja näistä kolmesta kokouksesta (30.1.2025, 27.3.2025 ja 12.6.2025) on toimitettu kalenterimerkinnot. Ehdotukset käsiteltäviksi asioiksi on täydennetty työsuunnitelmaan.

9. Katsaus: VM:n ajankohtaiset tiedonhallinnan kehittämistoimet (klo 15:25 –)

Ei käsitelty.

10. Muut asiat (klo 15:25 –)

Ei käsitelty.

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.31.

Liitteet / Bilagor

Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Liite 2. Esitys yhteentoimivuuden sparrausryhmän työn käynnistämisestä

Liite 3. Vuoden 2024 toiminnan yhteenveto

Jakelu / Sändlista

Julkisen hallinnon tiedonhallinnan asiantuntijaryhmän jäsenet
Kokoukseen kutsutut